

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу»
на тему: «**ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА**
ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ»

Виконавець:

студент ФЕУП

Мандажи Наталія Михайлівна _____

Науковий керівник:

д.е.н, професор

Захарченко Наталя Вячеславівна _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Підприємництво є важливим економічним сектором в будь-якому регіоні. Розвиток підприємництва сприяє створенню нових робочих місць, збільшенню обсягів виробництва, залученню інвестицій та збільшенню доходів місцевого населення. Державна підтримка може відігравати важливу роль у сприянні розвитку підприємництва в регіоні, забезпечуючи фінансову, правову та інфраструктурну підтримку.

Одеський регіон має свої специфічні особливості та потенціал для розвитку підприємництва. Розташований на узбережжі Чорного моря та маючи великий морський порт, Одеський регіон має можливості для розвитку торгівлі, логістики, туризму та інших галузей. Державна підтримка може сприяти використанню цього потенціалу та розвитку підприємництва в регіоні.

У сучасних умовах глобалізації та швидкого технологічного розвитку, регіональні економіки повинні бути конкурентоспроможними на національному та міжнародному рівнях. Державна підтримка розвитку підприємництва в Одеському регіоні може сприяти його інтеграції в глобальну економіку, створенню інноваційних підприємств та розвитку нових галузей економіки.

Об'єктом дослідження є процес державної підтримки розвитку малого та середнього підприємництва в Одеській області.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних, прикладних аспектів розвитку та державної підтримки малого та середнього підприємництва.

Мета роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти державної підтримки малого та середнього підприємництва та визначення резервів його розвитку.

Для досягнення цієї мети потрібно виділити наступні **завдання**:

1. Визначити концепцію підприємництва та його роль у регіональному розвитку.
2. З'ясувати що таке державна підтримка підприємництва та визначити її форми, переваги та недоліки.
3. Висвітлити інструменти державної підтримки розвитку підприємництва.
4. Оцінити економічний потенціал та особливості регіону.
5. Визначити тенденції та проблеми стану підприємницької діяльності.
6. З'ясувати яка роль державної підтримки у розвитку підприємництва в регіоні.
7. Розглянути існуючі програми та заходи державної підтримки розвитку підприємництва в Одеському регіоні.
8. Оцінити ефективність та результати реалізації програм підтримки.
9. Визначити перешкоди та проблеми у реалізації державної підтримки та обрати шляхи їх вирішення.

У роботі використані різні **методи дослідження**:

1. Аналітичний метод: включає аналіз літературних джерел, наукових статей, законодавчих та нормативних актів, звітів та статистичних даних, що допоможе зрозуміти сутність державної підтримки підприємництва та її вплив на розвиток Одеського регіону.

2. Емпіричні методи: включають анкетування, опитування та інтерв'ю з підприємцями, представниками державних органів та інших зацікавлених сторін.

3. Статистичний аналіз: включає збір та аналіз статистичних даних, які відображають економічний розвиток, обсяги інвестицій, зайнятість, доходи підприємств тощо.

4. Документальний аналіз: включає аналіз різноманітних документів, таких як звіти підприємств, звіти державних органів, статистичні дані, законодавчі та нормативні акти, що дозволяє з'ясувати фактичні дані про державну підтримку та результати її впливу на розвиток підприємництва в регіоні.

Інформаційна база дослідження. Закони України та нормативно-законодавчі акти наукової публікації та монографічні видання українських і зарубіжних учених, матеріали наукових конференцій статей, статичні дані Державної служби статистики України.

Структура і обсяг роботи. Відповідно до мети, завдань та логіки дослідження, дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, які поділяються на дев'ять параграфів, висновків і переліку використаних джерел. Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 75 сторінках друкованого тексту. Ілюстративний, статистичний і пояснювальний матеріал подано у 15 таблицях та 8 рисунках. Список використаних джерел містить 24 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дипломної роботи, визначено її мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, визначено методи дослідження.

У першому розділі «**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА**» – розглянуто концепцію підприємництва та його роль у регіональному розвитку, визначено означення та форми державної підтримки, а також її переваги та недоліки. Проаналізовано інструменти державної підтримки розвитку підприємництва.

У другому розділі «**АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЙОГО ПІДТРИМКИ ДЕРЖАВОЮ В ОДЕСЬКОМУ РЕГІОНІ**» – на підставі аналізу наукових робіт описується економічний потенціал та особливості регіону, стан підприємницької діяльності, а також роль державної підтримки у розвитку підприємництва в регіоні.

У третьому розділі «**ЗАХОДИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В ОДЕСЬКОМУ РЕГІОНІ**» – розглянуто програми та заходи державної підтримки, ефективність та результати реалізації програм

підтримки, визначено проблеми та перешкоди у реалізації державної підтримки та шляхи їх вирішення.

ВИСНОВКИ

Основна мета роботи була досягнута, а саме визначено теоретичні, методичні та прикладні аспекти державної підтримки малого та середнього підприємництва та визначення резервів його розвитку. Також слід виділити завдання, що були виконані в ході проведення дослідження:

1. Визначено концепцію підприємництва та його роль у регіональному розвитку.

Концепція підприємництва відображає основні принципи та цінності, що лежать в основі підприємницької діяльності. Вона включає створення, розвиток і управління бізнесом з метою отримання прибутку та задоволення потреб суспільства. Підприємництво відіграє важливу роль у регіональному розвитку. Однією з головних ролей підприємництва є створення робочих місць та збільшення зайнятості. Підприємства генерують нові робочі місця, сприяють розвитку місцевої економіки та підтримують соціальну стабільність у регіоні. Крім того, підприємництво сприяє інноваційному розвитку. Підприємці впроваджують нові ідеї, технології та продукти на ринку, що сприяє зростанню конкурентоспроможності регіону. Інновації стимулюють економічний розвиток, покращують якість життя мешканців та забезпечують стійкий розвиток регіону у майбутньому.

Також підприємництво сприяє розширенню підприємницького середовища та створенню позитивного бізнес-клімату в регіоні. Це включає розвиток інфраструктури, підтримку малих та середніх підприємств, спрощення адміністративних процедур та забезпечення доступу до фінансових ресурсів. Створення сприятливого середовища для підприємництва привертає інвестиції та сприяє сталому економічному зростанню регіону.

2. З'ясовано що таке державна підтримка підприємництва та визначено її форми, переваги та недоліки.

Державна підтримка підприємництва включає широкий спектр заходів та програм, які мають на меті сприяти розвитку бізнесу. Означення та форми державної підтримки можуть різнитись в залежності від країни та її економічних цілей. Переваги державної підтримки полягають у тому, що вона стимулює економічне зростання, сприяє створенню нових робочих місць, залученню інвестицій, сприяє інноваціям та підвищенню конкурентоспроможності підприємств. Вона може надавати фінансову підтримку, знижувати податкове тягарі, забезпечувати доступ до кредитних ресурсів, надавати консультації та навчання. Однак, державна підтримка також має свої недоліки. Недоліки включають можливість корупції та недостатню прозорість в процесі прийняття рішень, неправильне спрямування ресурсів, створення штучних ринків та нездатність до довгострокової сталої підтримки.

Отже, державна підтримка підприємництва має свої переваги та недоліки. Важливо забезпечити ефективне використання ресурсів та механізмів державної підтримки, збалансувати інтереси різних секторів економіки та забезпечити прозорість та відповідальність у процесі її надання.

3. Висвітлено інструменти державної підтримки розвитку підприємництва.

Інструменти державної підтримки розвитку підприємництва є важливими засобами сприяння економічному зростанню та стимулювання підприємницької активності. Ці інструменти включають фінансову підтримку, податкові пільги, доступ до кредитів та грантів, підтримку інновацій, консультаційні та навчальні програми, створення сприятливих умов для бізнесу, технологічну підтримку та інше. Ці інструменти дозволяють знизити ризики та обмеження, з якими зіштовхуються підприємці, забезпечують доступ до необхідних ресурсів та інструментів для розвитку бізнесу. Вони сприяють створенню нових робочих місць, розвитку інноваційних проектів та підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

Однак, успішна реалізація цих інструментів вимагає ефективного управління, прозорості та раціонального використання ресурсів. Важливо забезпечити баланс між підтримкою різних секторів економіки та забезпечити механізми контролю, що дозволять виявити та усунути недоліки у системі надання державної підтримки. Узагалі, інструменти державної підтримки розвитку підприємництва є важливими для стимулювання економічного зростання та підтримки бізнесу. Вони допомагають зменшити ризики та стимулюють підприємницьку активність, але їх ефективне впровадження та управління вимагає постійного моніторингу та удосконалення.

4. Оцінено економічний потенціал та особливості регіону.

Одеський регіон має значний економічний потенціал та відмінності, які варто враховувати. Його географічне розташування приблизно на межі Європи та Азії, доступ до морського порту та багата природна спадщина роблять його важливим торговим та транспортним вузлом. Одеський регіон також відомий своїм туристичним потенціалом, зокрема через курорти та історичні пам'ятки. За останні роки, уряд та місцеві органи влади зосереджуються на розвитку інфраструктури, привабливості для інвестицій та підтримці підприємництва. Однак, викликами для регіону є нестабільність в економіці, проблеми у сфері корупції та необхідність реформ для залучення більшого обсягу інвестицій.

5. Визначено тенденції та проблеми стану підприємницької діяльності.

Стан підприємницької діяльності в Україні та Одеській області характеризується певними тенденціями та проблемами. З одного боку, спостерігається зростання інтересу до підприємництва, стимулювання підприємницької активності та розвиток стартап-сектору. З іншого боку, проблемами є висока бюрократія, складні процедури реєстрації та ліцензування, корупційні ризики та недостатня правова охорона підприємництва. Важливою задачею є сприяння створенню сприятливих умов для розвитку бізнесу, спрощення адміністративних процедур, реформування податкової та фінансової системи, а також забезпечення ефективного контролю за дотриманням прав підприємців.

6. З'ясовано роль державної підтримки у розвитку підприємництва в регіоні.

Роль державної підтримки у розвитку підприємництва в регіоні є важливою. Держава виконує функцію створення сприятливих умов для підприємницької діяльності, надає фінансову та інфраструктурну підтримку, розробляє програми та заходи, спрямовані на стимулювання підприємницької активності та залучення інвестицій. Це може включати зниження податкового навантаження, надання кредитів за пільговими умовами, навчання та консультування підприємців, створення інноваційних технопарків та бізнес-інкубаторів. Державна підтримка допомагає

збільшити конкурентоспроможність підприємств, стимулює їх розвиток, створення нових робочих місць та сприяє економічному зростанню регіону.

7. Розглянуто існуючі програми та заходи державної підтримки.

Програми та заходи державної підтримки в Україні грають важливу роль у сприянні розвитку різних сфер економіки та соціального сектору. Державна підтримка спрямовується на стимулювання підприємництва, підтримку інноваційних проектів, розвиток малого та середнього бізнесу, забезпечення соціального захисту населення, освіти, культури, науки та інфраструктури.

8. Оцінено ефективність та результати реалізації програм підтримки.

В Україні існує широкий спектр програм державної підтримки, зокрема фінансові пільги, субсидії, гранти, кредитні програми, податкові пільги, безпечні гарантії, державні замовлення, спеціальні режими оподаткування та інші інструменти. Ці заходи сприяють стимулюванню економічного зростання, залученню інвестицій, створенню нових робочих місць, підвищенню конкурентоспроможності підприємств та покращенню якості життя громадян. Однак, варто зазначити, що ефективність програм та заходів державної підтримки потребує постійного моніторингу та оцінки результатів. Для забезпечення успішного функціонування цих програм необхідно прозоре управління, мінімізація корупції та раціональне використання ресурсів. Загалом, програми та заходи державної підтримки в Україні є важливим інструментом для забезпечення сталого розвитку країни, підтримки підприємництва та соціального захисту населення.

9. Визначено перешкоди та проблеми у реалізації державної підтримки та обрати шляхи їх вирішення.

Реалізація державної підтримки в Україні зіткнулася з деякими проблемами та перешкодами. Деякі з них включають недостатню ефективність програм, недостатню прозорість та корупцію, недостатнє фінансування та нерівномірний розподіл підтримки, складні процедури та високі бар'єри для отримання підтримки.

Для вирішення цих проблем важливо впроваджувати ефективний механізм моніторингу та оцінки результатів програм, щоб забезпечити їхню ефективність та відстежувати результати. Також необхідно зробити управління програмами більш прозорим та відкритим, залучаючи громадськість та незалежні організації до контролю. Зменшення корупції вимагає посилення антикорупційних заходів, включаючи жорсткі санкції та проведення розслідувань у випадках порушень.

Також важливо забезпечити адекватне фінансування програм державної підтримки та забезпечити їх рівномірний розподіл, звертаючи особливу увагу на регіональний розвиток та малі та середні підприємства. Спрощення процедур та зниження бар'єрів для отримання підтримки також можуть сприяти залученню більшої кількості суб'єктів до програм.

АНОТАЦІЯ

Мандажи Н. М. «Державна підтримка розвитку підприємництва Одеського регіону».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою

програмою «Економіка та планування бізнесу». Одеський національний економічний університет. Одеса, 2023.

У роботі визначено концепцію підприємництва; з'ясовано теоретичні аспекти державної підтримки підприємництва; висвітлено інструменти державної підтримки розвитку підприємництва.

Оцінено економічний потенціал та особливості регіону; визначено проблеми підприємницької діяльності; проаналізовано роль державної підтримки у розвитку підприємництва.

Розглянуто програми та заходи державної підтримки розвитку підприємництва в Одеському регіоні; оцінено ефективність та результати реалізації програм підтримки; визначено перешкоди та проблеми у реалізації державної підтримки та обрано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: державна підтримка, підприємництво, програми розвитку, інструменти.

ANNOTATION

Mandazhy N.M. "State support for the development of entrepreneurship in the Odesa region".

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 076 "Entrepreneurship, trade and stock market activity" under the educational program "Economics and business planning". Odesa National University of Economics. Odesa, 2023.

The work defines the concept of entrepreneurship; theoretical aspects of state support for entrepreneurship are clarified; tools of state support for the development of entrepreneurship are highlighted.

The economic potential and features of the region were assessed; the problems of entrepreneurial activity are defined; the role of state support in the development of entrepreneurship is analyzed.

The programs and measures of state support for the development of entrepreneurship in the Odesa region were considered; the effectiveness and results of implementation of support programs were evaluated; Obstacles and problems in the implementation of state support were identified and ways to solve them were chosen.

Keywords: state support, entrepreneurship, development programs, tools.

